

— Джерело доступу http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/En/EM/2008_5_2/Zbirnik_EM_08_2_261.pdf

3. *І.М. Рєпіна* Ідентифікація та класифікація активів підприємства // Стратегія розвитку України. Наук.журнал. — №1. — 2009. — 386 с.

Мендрул О. Г.,

д-р екон. наук, професор,

Домашенко Т. С., аспірант
кафедри економіки підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима
Гетьмана», Україна

Mendrul A. G., Doctor of

Economics, Professor Ministry of
education and science of Ukraine
Vadim Hetman
Kyiv National Economic
University, Ukraine

Domashenko T. S. PhD student
Ministry of education and science of
Ukraine Vadim Hetman Kyiv
National Economic University,
Ukraine

СТАНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ МОДЕЛІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Висвітлено передумови становлення корпоративного сектору економіки України. Представлено сутнісні характеристики та особливості вітчизняної моделі корпоративного управління, її відмінності в порівнянні з «класичними» моделями. Наведено національні Принципи корпоративного управління.

DOMESTIC FORMATION MODEL OF CORPORATE GOVERNANCE

Deals with prerequisites of corporate sector in Ukraine. Presented substantial characteristics and features of the national model of corporate governance, its differences in comparison with «classic» models. There are national principles of corporate governance.

Приватизаційні процеси 1990-х рр. зумовили структурні зміни в національній економіці. В країні з'явилося близько 35 тисяч акціонерних товариств та майже 20 млн власників цінних паперів, а більша частина промисловості (70 %) сьогодні існує саме у формі акціонерних товариств. Утворення прошарків акціонерів та управлінців зумовило необхідність виникнення системи, яка б регулювала їх взаємовідносини. В світовій практиці таку функцію покликана виконувати модель корпоративного управління, яка обумовлена особливостями національного менеджменту та

відрізняється за рядом параметрів — складом учасників, законодавчою базою, вимогами щодо розкриття інформації тощо. Кожній країні притаманна власна модель корпоративного управління, але всі моделі прийнято розділяти на англо-американську, німецьку та японську. Основні характеристики вітчизняної моделі найбільш проявляються в японській моделі корпоративного управління (рис. 1). Суттєвою та принциповою відмінністю є джерело фінансування акціонерних товариств, яким виступає фондовий ринок або банк, відповідно й виділяють ринково орієнтовану (англо-американську) та банківськоорієнтовану (німецька, японська, українська).

Сутнісні характеристики національної моделі корпоративного управління зумовлені також рядом чинників:

- специфікою здійснення приватизації, як способу формування взаємовідносин між акціонерами та керуючими;
- незавершеністю періоду первісного накопичення капіталу на час становлення корпоративних відносин;
- наявністю, поряд з ринково орієнтованими, підприємств, що «належать минулому».

Специфіка становлення та функціонування корпоративного сектору вітчизняної економіки зумовила ряд особливостей національної моделі корпоративного управління:

- ✓ значна частка держави в акціонерному капіталі та її переважне право на управління, в тому числі некорпоративними методами;
- ✓ недостатня розвиненість вартісного мислення у керуючих та в акціонерів — фізичних осіб;
- ✓ велика розпорошеність акціонерних капіталів між громадянами країни, які несвідомо стали власниками і, поряд з цим, високий рівень концентрації власності у промислово-фінансових групах;
- ✓ перманентний процес перерозподілу власності в середині корпорації і забезпечення його потрібними механізмами;
- ✓ специфічна мотивація інсайдерів на використання грошових потоків і факторів виробництва для особистого забезпечення всупереч інтересам акціонерів;
- ✓ слабкий вплив традиційних зовнішніх механізмів контролю — аудитом, банками, ринком цінних паперів, банкрутством;
- ✓ інформаційна закритість корпорацій;
- ✓ неповне охоплення акціонерних товариств корпоративним управлінням — значна кількість підприємств використовує відповідні процедури формально.

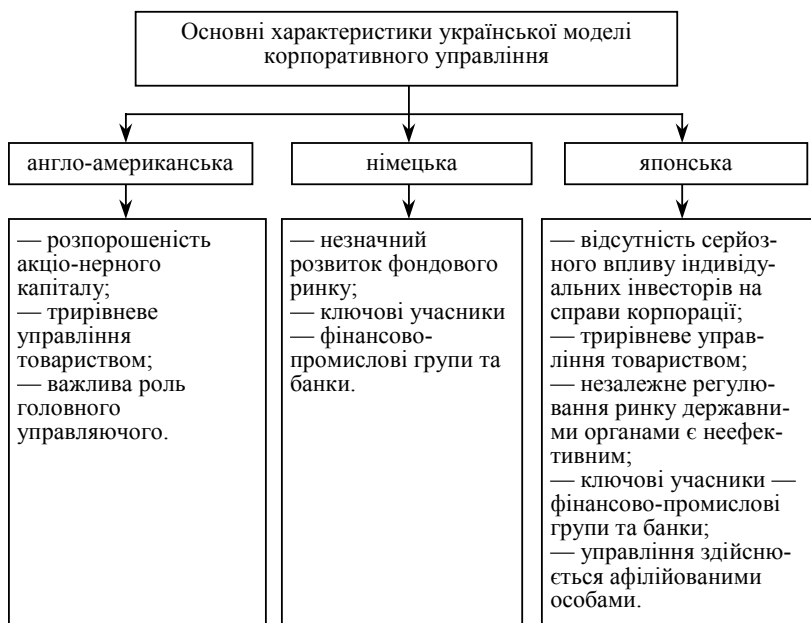

Рис. 1. Спільні характеристики національної та усталених моделей корпоративного управління

Правила поведінки зацікавлених осіб у процесі функціонування моделей корпоративного управління ґрунтуються на дотриманні певних принципів. У 2003 році в Україні були затверджені національні Принципи корпоративного управління, основними серед яких є наступні:

- визначення та досягнення мети товариства — мета товариства полягає у максимізації добробуту акціонерів за рахунок зростання ринкової вартості акцій товариства, а також отримання акціонерами дивідендів;
- забезпечення захисту прав акціонерів;
- оптимізація діяльності наглядової ради виконавчого органу;
- розкриття інформації та прозорість;
- контроль за фінансово-господарською діяльністю товариства;
- взаємодія з заінтересованими особами.

Особливості становлення національного корпоративного сектору, який утворився шляхом тотальної приватизації, метою якої було формування активного підприємницького ресурсу та ефективних організаційних форм господарювання, зумовили ряд особливостей у функціонуванні українських акціонерних товариств, та

стали передумовою формування національної моделі корпоративного управління, яка має свої особливості та суттєво відрізняється від всесвітньо відомих моделей корпоративного управління.

Література

1. Закон України «Про акціонерні товариства» № 514 — VI від 17.09. 2008 р.
2. Мендрул О.Г. Управління вартістю підприємств: Монографія. — К.: КНЕУ, 2002. — 272 с.
3. Мороз О. В., Карачина Н. П., Халімон Т. М. Корпоративне управління на підприємствах України: постприватизаційний етап еволюції: Монографія. — Вінниця: УНІВЕРСУМ — Вінниця, 2008. — 180 с.
4. Румянцев С. А. Українська модель корпоративного управління: становлення і розвиток. — К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. — 149 с.
5. Супрун Н. А. Еволюція вітчизняної моделі корпоративного управління: монографія / Н. А. Супрун. — К.: КНЕУ, 2009. — 270, [2] с.

Михайлюк М.А., канд. екон. наук,
доцент кафедра політичної
економії обліково-економічних
факультетів, ДВНЗ «КНЕУ імені
Вдима Гетьмана, Україна

Mikhailyuk M.A.
PhD, Associate Professor Political
economy Accounting and
Economics Department KNEU by V.
Getman, Ukraine

ІННОВАЦІЙНІ ПІДПРИЄМСТВА У ВІДТВОРЮВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В УКРАЇНІ

INNOVATIVE ENTERPRISES IN REPRODUCTIVE PROCESS OF UKRAINE

Тези розглядають питання становлення інноваційних підприємств в Україні та аналізують їхню роль у відтворювальному процесі. Наголошується на впливі інноваційних технологій, що використовують підприємства у ефективності та перспективності подальшого економічного розвитку країни.

Abstracts are considering the establishment of innovative enterprises in Ukraine and analyze their role in the reproductive process. Emphasized on the impact of innovative technologies used by enterprises in the effectiveness and potential for further economic development.

Вирішення завдань розвитку інноваційних підприємств у значній мірі може сприяти ефективності вітчизняного відтворювального процесу та надає можливість суттєво підвищити віддачу економічних ресурсів, прискорити оновлення основних виробничих фондів, поліпшити якість і продуктивність праці. Завдання влади полягає у створенні економічної кон'юнктури, сприятливої